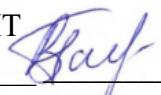


**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ**

Затверджую

Зав. кафедри ФІНТ
В.М. Гамалія 
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.



ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Ст. викладач Гуменна Ірина Любомирівна
E-mail	gumenna19@gmail.com
Навчальна дисципліна	ЕТИКА БІЗНЕСУ
Офіційна назва освітньої програми	275.02 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	27«Транспорт»
Спеціальність	275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4 кредити
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова

<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Метою навчальної дисципліни є комплексне формування системних знань з професійно-ділової етики на основі аналізу моральних цінностей та досвіду різних країн, розвиток орієнтування у багатовекторних сферах економічних відносин через практичні прийоми та принципи етики бізнесу задля вирішення проблем сучасності. Окрім того, даний курс формуватиме у здобувачів вищої освіти розуміння системи поглядів, цінностей, ідей, стимулюватиме використання дієвих норм та правил поведінки у бізнес-середовищі ділових людей, що підвищить ефективність управлінської діяльності. Дисципліна виховуватиме у студентів не лише вміння створювати та підтримувати доброзичливу атмосферу, але й ефективно вирішувати комунікативні проблеми через використання прийомів та методів ділового спілкування.</p>
<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК -7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК- 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК -11. Здатність працювати автономно та в команді.</p> <p>ЗК-12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК-13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p>СК 16. Здатність врахувати людський фактор в транспортних технологіях.</p>

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1. Історичні традиції розвитку етики бізнесу

Тема 1. Етика як філософська наука. Поняття моралі та етичних норм.

План теми:

1. Етика як наука. Історичні етапи етичного процесу.
2. Зміст і особливості моралі, її функції.
3. Мораль та інституційна регуляція. Моральна свідомість та діяльність.
4. Види етичних норм: універсальні, групові, особисті.

Впродовж опанування теми насамперед розглядається предмет та завдання етики як філософської науки; окреслюються основні етапи її розвитку. А також характеризуються сучасні етичні проблеми людства. Аналізується сутність і особливості моралі як способу регулювання людського буття, людської свідомості та діяльності. Особлива увага приділяється структурі і функціям моралі. Досліджуються основні види етичних норм.

Література: 4, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 16, 18, 37.

Ключові слова: етика, етичний процес, мораль, моральна норма, універсальна етика, етика утилітаризму, етика справедливості, етична норма.

Тема 2. Історичні засади розвитку етики бізнесу.

План теми:

1. Етапи історико-етичного процесу. Основні напрями етики ХХІ ст.
2. Етика і етикет.
3. Види професійної етики. Етика бізнесу та причини її виникнення.
4. Етичні засади сучасного бізнесу.

У задекларованій темі досліджується історичний шлях становлення власне етики та етики бізнесу, зокрема, наголошується на викликах сучасності. Аналізуються поняття «етика» і «етикет». Розглядаються види професійної етики. Виявляються причини виникнення етики бізнесу і аргументується закономірність її становлення. Характеризується етика бізнесу як вид професійної етики. Розглядаються етичні засади сучасного бізнесу.

Література: 2, 5, 8, 10, 11, 13, 16, 18, 19, 33, 37, 41, 42,

Ключові слова: етика, етикет, професійна етика, особиста етика, етичні стандарти, етика бізнесу, етичні проблеми.

Тема 3. Предмет і актуальність етики бізнесу в сучасних умовах.

План теми:

1. Етика і розвиток бізнесу. Ділова етика.
2. Зміст та еволюція поняття «економіка» і «бізнес». Економічна етика.
3. Предмет, специфіка та актуальність етики бізнесу як науки.
4. Етика бізнесу в сучасних умовах євроінтеграції.

Під час вивчення теми розглядаються причини становлення та основні етапи розвитку етики бізнесу, їх взаємозв'язки. Ознайомлюються із поняттям ділової та економічної етики, їх особливостями. Досліджують зміст дефініцій «бізнес» та «економіка». Аналізують основні принципи, предмет та особливості етики бізнесу. Висвітлюється проблематика етики бізнесу. Пояснюється роль етики бізнесу в сучасних умовах євроінтеграції.

Література: 1, 2, 5, 13, 15, 16, 17, 23, 25, 27, 37, 39, 41.

Ключові слова: професійна етика, етика бізнесу, бізнес, економіка, стейкхолдери, прибуток, євроінтеграція.

Тема 4. Основні концепції етики бізнесу.

План теми:

1. Релігійна етика. Релігія та бізнес.
2. Етика утилітаризму.
3. Деонтична етика (етика обов'язку).
4. Етика справедливості.

У процесі розкриття теми розглядаються основні концепції етики бізнесу: релігійна етика, етика утилітаризму, деонтична етика або етика обов'язку, етика справедливості. Окреслено основні підходи до рішення моральних проблем в етиці бізнесу.

Література: 2, 11, 15, 17, 18, 19, 32, 34, 35, 37, 41, 43.

Ключові слова: утилітаризм, моральний вчинок, моральний обов'язок, деонтична етика, справедливість, релігія.

Тема 5. Принципи та норми етики бізнесу. Національні особливості етики бізнесу.

План теми:

1. Основні принципи і норми етики бізнесу.
2. Соціальні гарантії дотримання етичних норм в бізнесі.
3. Порухення в сфері етики бізнесу.
4. Національні особливості етики бізнесу.

Впродовж опанування теми аналізуються основні принципи і норми етики бізнесу. Розглядаються соціальні гарантії дотримання етичних норм в бізнесі. Особлива увага приділяється аналізу можливих порушень у сфері етики бізнесу і способам їхньої профілактики та методам підвищення етичного рівня. Досліджуються національні особливості етики бізнесу через досвід різних країн світу.

Література: 2, 15, 17, 19, 20, 25, 28, 37, 38, 42.

Ключові слова: солідарність, ефективність, раціональність, справедливість, патерналізм, мобінг, харасмент, корупція, шахрайство, недобросовісна конкуренція, конфлікт інтересів, економічний шлях.

Тема 6. Етика бізнесу крізь парадигму філософії Заходу і Сходу: схожість та відмінність.

План теми:

1. Вплив етично-філософської школи конфуціанства на ведення бізнесу.
2. Буддизм і вплив його принципів на бізнес.
3. Християнство та етика бізнесу Заходу.
4. Вплив ісламу на етику бізнесу.

У ході вивчення теми розглядаються основні принципи буддизму, конфуціанства, християнства й ісламу, а також їх впливу на становлення та розвиток етики бізнесу. Аналізуються основні принципи ведення бізнесу в країнах Сходу і на Заході, враховуючи їх схожість та відмінність у філософському, релігійному та культурному аспектах.

Література: 2, 7, 9, 14, 16, 18, 31, 40, 41, 42.

Ключові слова: золоте правило моральності, етика християнства, етика буддизму, етика конфуціанства, етика ісламу

Тема 7. Етика бізнесу і соціальна відповідальність

План теми:

1. Соціальна відповідальність: зміст, основні принципи та складові.
2. Рівні, форми, методи та моделі соціальної відповідальності бізнесу.
3. Соціальна відповідальність – складова корпоративної репутації.
4. Переваги та недоліки соціально відповідального бізнесу.

Впродовж розкриття теми аналізуються поняття «соціальна відповідальність», «юридична відповідальність», «корпоративна репутація». Розглядаються рівні соціальної

відповідальності бізнесу. Окреслені основні концепції та моделі соціальної відповідальності бізнесу. Охарактеризовано форми і методи соціальної відповідальності. Досліджено етичні аргументи переваг та недоліків соціально відповідального бізнесу.

Література: 1, 2, 4, 5, 13, 15, 17, 28, 34, 35, 37, 38, 41.

Ключові слова: відповідальність, соціальна відповідальність, юридична відповідальність, корпоративна відповідальність, внутрішня і зовнішня соціальна відповідальність бізнесу, корпоративна репутація.

Тема 8. Історичні витоки та сучасні особливості становлення етики бізнесу в Україні.

План теми:

1. Соціально-економічні та моральні вектори притаманні українській культурі.
2. Характерні риси зміни ціннісної парадигми в Україні.
3. Етика бізнесу і проблеми охорони природи. Екологічна політика.
4. Етика бізнесу в Україні: мікрорівень та макрорівень.

У задекларованій темі розглядаються особливості соціально-економічних та моральних векторів характерних для господарської діяльності як складової української культури. Досліджуються характерні риси зміни ціннісної парадигми. Виокремлюється роль бізнесу у вирішеннях проблем охорони природи та його місце в екологічній політиці держави. Аналізується особливість етики бізнесу в Україні на мікро- та макрорівнях.

Література: 2, 11, 13, 16, 18, 19, 23, 24, 28, 34, 36, 37, 39, 41.

Ключові слова: цінності, господарство, етика православ'я, екологічна політика, соціальна справедливість, охорона природи, мікрорівень, макрорівень.

Змістовий модуль 2. Форми інкорпорування етики бізнесу

Тема 9. Основні форми впровадження етики бізнесу. Імідж фірми та ділова атрибутика.

План теми:

1. Етичний кодекс. Структура та значення етичного кодексу.
2. Методи підвищення етичності компанії.
3. Організація впровадження етики бізнесу: навчання, експертиза, консалтинг
4. Імідж фірми. Ділова атрибутика.

У процесі розкриття теми проаналізовано основні форми впровадження бізнесу: етичний кодекс, кредо, символи, карти етики, етична експертиза. Охарактеризовано основи структури та значення етичного кодексу, їх види. Досліджено методи покращення етичності компанії. Вивчено особливості іміджу фірми та особливості ділової атрибутики.

Література: 2, 4, 9, 11, 13, 15, 25, 28, 33, 38.

Ключові слова: кодекс, етичний кодекс, місія організації, кредо, символи, карти етики, комітети з етики, соціальні ревізії, етична експертиза, етичне консультування, комплаєнс-контроль, імідж, ділова атрибутика, експертиза, консалтинг.

Тема 10. Відносини із споживачами в контексті етики бізнесу.

План теми:

1. Основні принципи відносин із споживачами.
2. Два підходи до споживачів в етиці бізнесу.
3. Міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів.
4. Етичне споживання та етика бізнесу.

У поданій темі охарактеризовано базові принципи відносин із споживачами, виокремлено два найпоширеніші підходи до споживачів: управління взаємовідносинами з клієнтами і клієнт, що керує відносинами. Проаналізовано міжнародні та, власне, українські нормативні документи в сфері захисту прав споживачів. Досліджено етичне споживання в контексті етики бізнесу.

Література: 4, 5, 6, 11, 13, 14, 25, 26, 33, 42.

Ключові слова: стейкхолдер, споживач, суверенітет споживача, консьюмеризм, лояльність, піраміда мотивів, B2C (бізнес для споживача), CRM (управління відносинами із споживачами), етичне споживання, права споживачів.

Тема 11. Відносини з діловими партнерами в етиці бізнесу.

План теми:

1. Основні принципи підприємницької практики та діловий етикет.
2. Контроль і допомога постачальникам. Ділові переговори.
3. Взаємовідносини з акціонерами. Ділові прийоми.
4. Етичні кодекси про відношення до ділових партнерів. Діловий протокол.

Впродовж дослідження теми будуть розглянуті основні принципи підприємницької практики та наголошено на особливостях ділового етикету. Охарактеризовані базові принципи відносин із діловими партнерами, в тому числі через ділові переговори та прийоми. Проаналізовано зміст етичних кодексів відношення до ділових партнерів, наголошено на важливості дотримання ділового протоколу.

Література: 1, 2, 3, 13, 15, 19, 20, 28, 30, 32, 33, 34.

Ключові слова: стратегічні альянси, віртуальні корпорації, аутсорсинг, діловий протокол, діловий етикет, діловий прийом, ділові переговори.

Тема 12. Відносини із конкурентами в контексті етики бізнесу.

План теми:

1. Загальні принципи у відносинах з конкурентами.
2. Методи недоброчесної конкуренції.
3. Етичні кодекси відношення до конкурентів.
4. Етика компаній щодо контрагентів по бізнесу. Захист прав інтелектуальної власності.

У даній темі проаналізовано вектор відносин з конкурентами в контексті етики бізнесу, виокремлено загальні принципи таких відносин. Розглянуто риси доброчесної конкуренції, а також відповідно і методи недоброчесної конкуренції. Досліджено зміст етичних кодексів відношення до конкурентів. Наголошено на особливостях етики компаній щодо контрагентів у сфері бізнесу, а також важливість захисту прав інтелектуальної власності.

Література: 2, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 28, 32, 37.

Ключові слова: чесність, довіра, корпоративна розвідка, марочне піратство, контрагенти по бізнесу, доброческа конкуренція, інтелектуальна власність.

Тема 13. Внутрішньокорпоративні відносини та етика бізнесу.

План теми:

1. Етичні норми в управлінській сфері. Система «керівник-підлеглий».
2. Моделі управління. Особисті риси керівника.
3. Особливості прийняття на роботу і звільнення з роботи.
4. Довіра у відносинах як складова етики бізнесу.

У задекларованій темі досліджено етичні норми в управлінській сфері, зокрема, в системі «керівник-підлеглий», виокремлено типові моделі управління. Характеризуються важливі особисті риси керівника та типові помилки очільника при керівництві та офіційному спілкуванні з підлеглими. Аналізуються етичні та нормативні правила відношення управлінського персоналу до найманого працівника. Виокремлено правові засади найму/звільнення працівника.

Література: 2, 4, 5, 10, 13, 14, 15, 34, 35, 37, 38.

Ключові слова: демократичний стиль, авторитарний стиль, гарнішмент «Garnishment», мобінг, трудові відносини найму/звільнення, система «керівник-підлеглий».

Тема 14. Ділове спілкування. Конфлікт: сутність, типологія і структура. Причини виникнення конфліктів.

План теми:

1. Ділове спілкування та його безпека.
2. Зміст поняття конфлікту, його типологія та функції.
3. Складові елементи конфлікту
4. Причини виникнення конфліктів.

У процесі висвітлення теми буде досліджено ділове спілкування як вагому частину етики бізнесу, наголошено на безпеці ділових комунікацій. Схарактеризовано зміст поняття конфлікту, його типологію та функції. Проаналізовано типову структуру конфлікту та його вектор «розвиток-наслідок». Чільне місце відведено причино-наслідковому аналізу конфліктності як явища та, власне, виникнення конфліктів.

Література: 3, 4, 10, 11, 13, 15, 19, 21, 22, 29, 33, 37

Ключові слова: ділове спілкування, конфлікт, конфліктна ситуація, інцидент, конфліктоген, криза, фрустрація, бар'єри спілкування, вербальні / невербальні складові.

Тема 15. Методи унеможливлення конфліктів та їх конструктивного вирішення.

План теми:

1. Прийоми та методи унеможливлення чи попередження конфліктів.
2. Конфліктогени спілкування, їх види та особливості.
3. Форми конструктивного завершення конфліктів.
4. Методи мотивації, тімбілдінг та побудова доброзичливої атмосфери.

Впродовж розкриття теми проаналізовано методи унеможливлення чи попередження конфліктів. Виокремлено конфліктогени спілкування, їх види та особливості. Схарактеризовано особливості профілактики конфліктів через методи мотивації, тімбілдінг та побудову доброзичливої атмосфери. Встановлено, що типовим конструктивним шляхом припинення конфліктних ситуацій є вирішення або розв'язання конфліктів.

Література: 2, 3, 13, 15, 18, 21, 22, 28, 33, 35, 37, 38.

Ключові слова: «метод Томаса – Кілмена», компроміс, конфліктоген, унеможливлення, пристосування, суперництво, попередження, мотивація, тімбілдінг, доброзичлива атмосфера.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр результату навчання	Зміст результату навчання
РН-1	Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.
РН-2	Критично оцінювати наукові цінності і досягнення суспільства у розвитку транспортних технологій.
РН-3	Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні.
РН-7	Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї з удосконалення транспортних технологій.
РН-26	Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 70 балів Проміжний контроль - 20 балів Підсумковий контроль – (залік) - 10 балів		
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ			
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен, залік).			
Підсумкові бали = Загальна кількість балів + Кількість балів за навчальної дисципліни (перед підсумковим контролем) підсумковим контролем			
ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.

75-79		С	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	Д	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-20		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Stephen M. Byars, Kurt Stanberry. Business Ethics: Textbook. Rice University. content produced by OpenStax, 2018. 337 p.
2. Балджи М. Д. Етика бізнесу : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332 с.
3. Бізнес-комунікації: навч.-метод. комплекс : навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / укладач: Л. М. Шульгіна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 151 с.
4. Бралатан В. П., Гуцаленко І. В., Задирко Н. Г. Професійна етика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 251 с.
5. Герасимчук А. А., Тимошенко О. І. Етика й етикет сучасного бізнесу – запорука економічної безпеки підприємництва : навч. посібник / за заг. ред. З. І. Тимошенко. Київ : В-во Європ. ун-ту, 2017. 285 с.
6. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
7. Етика : курс лекцій / за ред. В. А. Малахов. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 214 с.
8. Етика та естетика : навчальний посібник / ред. В. Л. Петрушенко. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 304 с.
9. Етика. Естетика : навч. посіб./ за наук. ред. Панченко В. І. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 432 с.
10. Конспект лекцій «Діловий етикет» / укл. Л. С. Прокопович. Мукачєво : МДУ, 2019. 36 с.
11. Лихолат С. М., Гапій І. Б. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ : Знання, 2013. 367 с.
12. Нападиста В. Г., Шинкаренко О. В., Рогожа М. М. Професійна та корпоративна етика : навч. посіб. / за наук. ред. В. І. Панченко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. 368 с.
13. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Етика та психологія ділових відносин. Вінниця : ВНТУ, 2016. 151 с.
14. Скібіцький О. М., Матвєєв В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності : навч. посібник. Київ : Кондор, 2015. 912 с.
15. Сушик І. В., Сушик О.Г., Мартинюк Я.М., Вісин В.В. Етика бізнесу : навч. посіб. Луцьк : РВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с.
16. Гофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 416 с.
17. Чурсінова О. Ю. Етика бізнесу : нові виклики та теми : навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2022. 235 с.
18. Шиманова О. Етика і професійна етика : навч.-метод. посібник. Львів : ПП Сорока Т. Б., 2013. 132 с.

Допоміжна

19. Дученко М. М., Шевчук О. А. Бізнес-етика : конспект лекцій : навч. посіб. для студ. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с.
20. Бойко О. М. Правила бізнес етики : проблеми застосування. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична.* 2022. Випуск 32. С. 92-98.
21. Боковець В. В. Корпоративні конфлікти : визначення, типологія і механізми. *Наукові праці НУХТ.* Т.21. Київ, 2015. №6. С.132-139.
22. Бортнік С. М. Корпоративні конфлікти та методи їх подолання : методичні вказівки. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 58 с.
23. Геращенко О. Л. Економіка ХХІ : країни, підприємства, людини. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Фоліо, 2017. 303 с.
24. Гуменна І. Ціннісні орієнтири студентської молоді у контексті національно-культурного життя Східної Галичини міжвоєнного періоду. *Ціннісні орієнтири в сучасному світі:*

- теоретичний аналіз та практичний досвід* : збірник тез III Міжнародної наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 13-14 травня 2021 р. Тернопіль : Вектор, 2021. С. 152-155.
25. Етика бізнесу та публічної сфери : методичні вказівки до вивчення курсу для студентів спец. «Менеджмент», «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання / заг. ред. Н.С. Карвацка, А.М. Гончарук. Хмельницький : ХНУ, 2018. 132 с.
 26. Євтушевська О. Перспективи розвитку етичного споживання в Україні. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Економіка*. Київ, 2014. Вип. 12. С. 14-17.
 27. Зарічна О. В., Зеліч В. В. Етика бізнесу в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Вип. 44 (спецвипуск). С. 36-40.
 28. Ільїна Г. В. Етика бізнесу. Практикум. Київ, 2014. 168 с.
 29. Ішмуратов А.Т. Конфлікт і злагода. Основи когнітивної теорії конфліктів. Київ : Наук. думка, 2016. 271 с.
 30. Марченко О. М. Практикум з менеджменту : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 224 с.
 31. Несправа М. В. Вплив релігії на процеси економічного зростання та європейської інтеграції: аналіз наукових досліджень у парадигмі соціального конструктивізму. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2017. Вип. 2. С. 12-23.
 32. Пігош В. А. Кодекс корпоративної етики як інструмент розвитку потенціалу підприємств. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»* : збірник наукових праць / гол. ред. Т.В. Черничко. Мукачево : МДУ, 2020. Випуск 1(13). С. 104-107.
 33. Плотніченко С. Р. Основи ділового етикету та протоколу : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2021. 200 с.
 34. Радченко С. Г. Етика бізнесу. Практикум. Київ : КНТЕУ, 2016. 185 с.
 35. Радченко С. Г. Ситуаційні вправи з курсу етика бізнесу : навч. метод. видання. Київ : КНТЕУ, 2013. 235 с.
 36. Сакало О. Є., Степаненко С. В. Економічні цінності українського суспільства : за даними World Values Survey. *Бізнес інформ*. 2018. № 9. С. 8–11.
 37. Статінова Н. П., Радченко С. Г. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2016. 236 с.
 38. Степаненко В. Ф. Етика в проблемах і аналітичних задачах : навч. посіб. Київ : Лібра, 2018. 254с.
 39. Тиліпська Р. Б., Передало Х. С., Муқан О. В. Етика бізнесу в умовах європейської інтеграції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку*. 2016. № 858. С. 132-139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2016_858_21 (дата звернення: 28.08.2023).
 40. Тимчик О. А. Економіка та релігія : теорія і практика взаємовпливу : монографія. Київ : КНТ, 2014. 410 с.
 41. Ткачук О. М. Бізнес-культура : навч. посіб. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2013. 204 с.
 42. Ткачук О. М. Етичні та психологічні складники підприємницької діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Ужгород, 2018. Випуск 19. Частина 3. С. 102–105.
 43. Химич І. Формування корпоративної культури підприємства в сучасних економічних умовах. *Сучасні соціально-економічні проблеми теорії та практики розвитку економічних систем*. 2015. № 31. С. 105–116.